

δάντες, ἀνήκουσι κατὰ πάντα τὰ δεδομένα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τεκτονικῶν λεγομένων σεισμῶν. Δὲν συμφωνοῦμεν ἄρα κατὰ ταῦτα μετὰ τῶν περὶ τῆς αἰτίας τοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει σεισμοῦ δημοσιευθέντων ἐσχάτως ἐν τῷ ἐγκυρίῳ τύπῳ, ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ὁποίων βάσις τίθεται ὁ ἡφαίστειος τοῦ ἡμετέρου σεισμοῦ χαρακτήρ, πολὺς δὲ λόγος καὶ ὑπολογισμοὶ ἐξαιρετικῆς λεπτότητος ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τούτου στηρίζονται πρὸς εὐρεσιν τῆς φαινομενικῆς ἐστίας (foyer apparent) ἢ ἐπικέντρου ὡς καὶ τῆς πραγματικῆς ἐστίας ἢ τοῦ κέντρου τῆς σεισμικῆς δονήσεως, ἥς ἀποτελεσματὶν ἡ τῆς τροπαρελθούσης τρίτης καταστροφῆς.

Καὶ τῷ ὄντι ἡ μελέτη τῶν σεισμῶν διδάσκει ὅτι οἱ σεισμοί, οἵτινες εἶνε τὰ ἀποτελέσματα ἡφαιστείου ἐνεργείας, δὲν συμβαίνουσιν ἢ εἰς χώρας πλησιέστατα εἰς ἐνεργὰ ἡφαίστεια κειμένας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ εἶναι τοπικοί, προηγούμενοι συνήθως καὶ σπανιώτερον ἐπόμενοι τῶν ἐκρήξεων τῶν ἡφαιστείων ἢ καὶ τὰς ἐκρήξεις τούτων συνοδεύοντες. Ἄλλ' ὅσον τοῦλάχιστον ἡμεῖς γινώσκουμεν μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, οὐδὲν ἐνεργὸν ἡφαιστεῖον ἀπαντᾷ, οὔτε ἐν τῷ φαινομένῳ κέντρῳ ἢ ἐστίᾳ, οὔτε καὶ περὶ τὴν ἰδίως δοκιμασθεῖσαν ἐπιμήκη καὶ στενὴν τοῦ ἡμετέρου σεισμοῦ ζώνην. Ἡ ὑπόθεσις ἄρα τῆς ἡφαιστειακῆς φύσεως τοῦ ἡμετέρου σεισμοῦ στερεῖται κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην πραγματικῆς ὑποστάσεως. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι λίαν δυσχερὴς ἢ καὶ σχεδὸν ἀδύνατος εἶνε ἡ διατύπωσις ὁρισμένης καὶ κατηγορηματικῆς διακρίσεως μεταξὺ τῶν πλουτωνείων καὶ τῶν τῆς διαπλάσεως γήινου τοῦ φλοιοῦ σεισμῶν, ἔνεκα τῆς τῶν χαρακτήρων αὐτῶν ταυτότητος, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀληθές εἶναι ὅτι μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιφυλάξεως δέον ν' ἀποδίδῃ τις εἰς ἡφαιστειακὴν ἐνέργειαν τοὺς

σεισμούς ἐκείνους, ἐν οἷς ἡ σεισμικὴ δόνησις, ἐπὶ μεγάλῃς ἐπιφανείας ἐκτεινομένη, φαίνεται ἀφικομένη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν πανταχοῦ ταυτοχρόνως, ὡς τοῦτο, νομίζομεν, συνέβη καὶ εἰς τὸν ἡμέτερον. Οἱ τοιοῦτοι σεισμοὶ δέον μᾶλλον ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν κατὰ τὸν μέγαν ἄξονα τῆς σεισθεϊσῆς ζώνης, ἐν συνόλῳ μετατόπισιν σημαντικοῦ τμήματος τοῦ γήινου φλοιοῦ, μετατόπισιν συμβᾶσαν εἰς ἱκανὸν ὑπὸ τὴν γήινην ἐπιφάνειαν βάθος. Ἐὰν τοιαύτην μετατόπισιν ἢ καθίζησιν ἢ καὶ στολιδωσιν νοήσωμεν συμβᾶσαν εἰς σημαντικὸν βάθος ὑπὸ τὸ ἐδάφος τῆς σεισθεϊσῆς ζώνης καὶ κατὰ μήκος τοῦ μεγάλου αὐτῆς ἄξονος, ὅστις σχεδὸν εὐθυγράμμως συνενοῖ τὸν Μικρὸν Τσεκμετζὲν μετὰ τοῦ Ἀδὰ Παζάρ — ἢ καὶ παραλλήλως πρὸς τοῦτον, εὐχερῶς, νομίζομεν, δυνατόν νά ἐρμηνευθῶσι πλὴν ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς οὐσιώδη γεγονότα: αὖν τὸ σύγχρονον τῶν τριῶν πρώτων καὶ σχετικῶς ἰσχυροτάτων δονήσεων τῆς προπαρελθούσης τρίτης ὡς καὶ τινων τῶν διαδεξαμένων αὐτάς· βον ἡ ταυτότης τῆς διευθύνσεως τῶν δονήσεων, αἵτινες εἰς ἅπαντα τὰ σημεῖα τῆς σεισθεϊσῆς ζώνης ἐγένοντο αἰσθηταὶ σχεδὸν ἀκριδῶς ἀπὸ Β. πρὸς Ν., ἄνευ σχετικῶς ἐπαισθητῆς τοῦ ἀξιοῦθ αὐτῶν διαφορᾶς, ἐπιτροπούσης τὸν γεωμετρικὸν ὁρισμὸν τῆς φαινομενικῆς ἐστίας ἢ ἐπικέντρου τοῦ σεισμοῦ τούτου καὶ γον ἡ συνεπεία τῆς ἀνωτέρω ἀναγραφείσης ταυτότης τῆς διευθύνσεως τῶν σχηματισθεῶν σχετικῶς μικρῶν καὶ στενῶν ρωγμῶν τοῦ ἐδάφους, διευθύνσεως πάντοτε καθέτου ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τῶν δονήσεων, ἢ τοι ἐξ Α. πρὸς Δ.

Αἱ πέραν τῆς κεντρικῆς ζώνης τοῦ σεισμοῦ — ἥτις περιλαμβάνει τὰς περὶ τὴν Θρακικὴν παραλίαν χώρας τῆς Προποντίδος ἀπὸ τοῦ Μικροῦ Τσεκμετζέ, τὰς περὶ τὴν ἀσιατικὴν παραλίαν, ἐν αἷς συμπεριλαμβάνονται

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Καὶ ἰδοὺ ὅτι καὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἔσεισεν ὁ Ἐνόςχθων καὶ τοὺς κατοίκους αὐτῆς συντάραξε καὶ οὐκ ὀλίγους αὐτῶν θεινῶς εἰς τάφον ἔρριψεν. Ἡ 28 (10 Ἰουλίου ἐν ταῖς ἀπαισίαις σελίσιν τῶν χρονικῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναγραφῆσεται, ἐν ταῖς σελίσιν ἐκείναις, ἐν αἷς πολλὰ κατ' ἀρχαίους χρόνους σεισμικὰ διαταράξεις ἐπεγένοντο αὐτῇ, διαταράξεις, ὧν τὴν μνήμην ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν διετήρησεν ἐν τοῖς συναξαρίοις καὶ ταῖς δεήσεσιν αὐτῆς, εὐχόμενη ὑπὲρ διαφυλάξεως τῆς πόλεως ἀπὸ σεισμοῦ. Ἡ καταλαβούσα τοὺς κατοίκους τῆς Κωνσταντινουπόλεως μεγάλη συγκίνησις ἐπὶ τῇ σχυροτάτῃ δονήσῃ τῆς 12, 20' τῆς τῆς τρίτης 28 ἰουνίου ἤτο μεγίστη. Οἱ ἄνδρες κατέλιπον τὰ καταστήματα αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες τὰς οἰκίας αὐτῶν, οἱ πλεῖστοι δὲ καὶ διενυκτέρευσαν ἐν ὑπαίθρῳ. Τὸ Σταυροδρόμιον σχεδὸν ἐκενώθη, πολλῶν οἰκογενειῶν μεταβάσων εἰς τὰ πρόσταια, ἐνθα ζύλιναι, ἢ ὅπωςδὴποτε ἀντισεισμικαὶ οἰκίαι ὑπάρχουσιν. Αἱ προξενηθεῖσαι ζημίαι εἶνε μέγισται, ἔνεκα τῆς καταρρεύσεως ἢ βλάβ-

θης πολλῶν κτιρίων, καὶ τινὰ μέρη τῆς Μεγάλῃ Ἀγορᾶς. Εἰς τὸν πλαταλισασμὸν δὲ τῶν θυμάτων συνετέλεσε καὶ ἡ ἐν τῇ παραζάλῃ τῶν πρώτων ἰσχυρῶν δονήσεων ἔξοδος πολλῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἢ τῶν καταστημάτων. Ἡ διαρκούσης τῆς σεισμικῆς δονήσεως ἔξοδος δύναται μὲν νὰ σώσῃ τινάς, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιφέρει ὄλεθρον· διότι, ἐπειδὴ συνήθως βλάπτονται καὶ καταπίπτουσι τὰ ἀνώτατα μέρη τῆς οἰκοδομῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ὀρμᾷ τις ὅπως ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας ἢ τοῦ καταστήματος μέρος τι, λίθος ἢ κέραμος, ἀποσπασθεὶς τοῦ ἄνω μέρους τῆς οἰκοδομῆς δύναται νὰ φονεύσῃ αὐτόν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ ἔξοδος ἐν συνοικίαις ὡς αἱ τοῦ Σταυροδρομίου, ἐν αἷς αἱ μὲν ὁδοὶ στεναί, αἱ δὲ οἰκαὶ λίθιναι καὶ ὑψηλαί, ἐτι ἐπισημειώτερα καθίσταται· ἐξετάζων τις τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων τῶν ἡμετέρων σεισμῶν παρατηρήσει ὅτι πλεῖστα αἰτίαν ἔσχον τὴν ἀκαιρὸν ἔξοδον.

Ἡ δὲ ἐν ὑπαίθρῳ διανυκτέρευσις, ἀφορμὴν σχοῦσα τὸν καταλαβόντα φόβον τῶν κατοίκων, οἵτινες ἄλλως ἀήθεις εἰσὶ πρὸς τοιαῦτα φυσικὰ γεγονότα, ὁμολογητέον ὅτι μετὰ τὴν παρελευσιν τῆς πρώτης συγκινήσεως προσέλαβεν ἕτερον χαρακτήρα, καταστάς ἐν τισι τρόποις διασκεδάσεως. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεμία ἐλήφθη φροντίς πρὸς ἀραίωσιν ἐν καιρῷ καὶ προσήκουσιν ἐπιβλέψιν ἰδίᾳ τῶν ἐν ταῖς δυσὶ κήποις ἐν Σταυροδρομίῳ σκηνοσάντων, οὗτοι μικροῦ δεῖν ἀπέβησαν ἐστὶν μολυσματικά, ἀπειλοῦσαι οὐ μόνον τοὺς ἐν αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ τὴν ὑγίειαν τῆς πόλεως.

καὶ αἱ Πριγκιπόνηδοι, μέχρι Νικομηδείας, εἴτι δὲ τὴν μέχρις Ἀδᾶ Παζάρ προέκτασιν τῆς λωρίδος ταύτης —χώροι δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν κεντρικὴν τοῦ σεισμοῦ ζώνην, ἀλλ' ἀποτελοῦσι τὰς περὶ αὐτὴν οἰονεὶ ὁμοκέντρους ζώνας, ἐν αἷς τὰ σεισμικὰ φαινόμενα δὲν παρουσιάζονται μετὰ τῆς αὐτῆς, μεθ' ἧς καὶ ἐν τῇ κεντρικῇ ζώνῃ ἐντάσσεως.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν παρατηρηθεῖσαν ἀμπώτιδα καὶ πλημμυρίδα τῆς θαλάσσης, αὕτη οὐδὲν τὸ ἐξαιρετικὸν παρουσίασε, διότι εἰς πάντας τοὺς μεγάλους σεισμούς τοὺς εἰς παραλίαν χώρας συμβάντας, παρουσιάσθησαν τὰ φαινόμενα ταῦτα ὡς ἄμεσος συνέπεια τῆς ἀποτόμου διαταράξεως τῆς ἰσορροπίας τοῦ ὕδατος, γνωστὸν δὲ ὅτι εἰς τινὰς τούτων τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης εἰς πολλὰ μείζονα τῆς ἐν Ἀγίῳ Στεφάνῳ καὶ ἀλλαχοῦ παρατηρηθείσης ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἀποστάσεως ἀπεσύρθη καὶ ἐπανῆλθεν εἴτα μεθ' ὁρμῆς, πολλὰς ἐκ τούτου ἐπενεγκὼν καταστροφάς. Τοῦτο, ἐν παραδείγματι καὶ ἐν πολλῷ ἀνωτέρῳ κλίμακι, ἐγένετο τῷ 1690 κατὰ τὸν σεισμόν τῆς Pisco (Περουβία), καθ' ὃν ἡ θάλασσα ἀπεσύρθη κατὰ 15 ὅλα χιλιόμετρα, ἐπανῆλθε δὲ μετὰ 3 ὥρας ὑπὸ μορφὴν κύματος 10, 20, ἐνίοτε δὲ καὶ 30 ὅλων μέτρων ὕψους, ριψθεῖσα ἐπὶ τῆς παραλίας μετὰ καταπληκτικῆς ὁρμῆς καὶ τὰ πάντα ἀνατρέψασα καὶ κατερεῖπώσασα.

Ἐν Παντεῖχιφ, τῇ 6) 18 ἰουνίου 1894.

Η. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΑΥΤΗΣ ΕΝ Τῇ ΔΗΜΟΤΙΚῇ ΣΧΟΛῇ. I

3. Κλάδοι τῆς στοιχειώδους γλωσσικῆς διδασκαλίας.

Εἰς τὴν ταχείαν καὶ εὐρείαν διάδοσιν τῆς «γλωσσικῆς λογικῆς» τοῦ Wurst (οὐδεμία γραμματικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν δημοτικῶν σχολῶν εἶδε τόσον μεγάλην [80 ἐκδόσεων] διάδοσιν —μεγάλως συνετέλεσεν ἀναμφιβόλως ἡ τοῦ Becker ὑπερβαλλόντως εὐνοϊκὴ καὶ συστατικὴ ἐπίκρισις. Ἡ τοῦ Becker κρίσις ἔχει ὧδε.

«Πολλοὶ ἐπειράθησαν νὰ ἐπέξεργασθῶσι τὴν ἐμὴν γραμματικὴν διὰ τὰς σχολάς· ἀλλ' οἱ πλείστοι τὸ μὲν διὰ νομιζομένων βελτιώσεων τὴν ὅλην ιδέαν παρεμόρφωσαν καὶ τὴν ἐνότητά κατέστρεψαν, τὸ δὲ διὰ μεθοδικοῦ χράματος τὸ πᾶν ἐχυδαίοποιήσαν. Λίαν χαίρω ὅμως ἔχων πρὸ ἐμοῦ ἔργον, ὅπερ εἰς ἄκρον ἐπέτυχεν. Ἡ ὅλη ιδέα τῆς ἐμῆς γραμματικῆς ἐν αὐτῷ εὐφῶς καὶ ζοηρῶς κατενοήθη καὶ οὐχὶ ὀλιγώτερον σαφῶς ἐξετέθη.»

Ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ πρακτικοῦ μεθοδικοῦ Diesterweg κρίσις ἦτο βαρυσήμαντος σύστασις. Ὁ Diesterweg λέγει περὶ τῆς τοῦ Wurst γραμματικῆς. «Αὕτη χωρεῖ ἀπὸ τῆς ἀμέσου θεωρίας, παραθέτει παραδείγματα, ἅτινα θεωροῦνται (ἐποπτεύονται) ὑπὸ τῶν μαθητῶν, ὁδηγεῖ αὐτοὺς πρὸς αὐτενεργὸν ἀνεύρεσιν καὶ διὰ λόγου παρὰστάσιν κανόνων, ὁρίζει εἴτα τούτους, διδάσκει τὴν

*) Ἰδε ἀριθ. 34, σελ. 677—680.

Δὲν ἔλειψαν δὲ καὶ πολλὰὶ παράδοξοι προρρήσεις περὶ τε τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥρας τῆς ἐπαναλήψεως τῶν σεισμῶν καὶ ἄλλαι διαδόσεις. Ἡ ἐπιστημονικωτάτη διατριβὴ τοῦ φίλου συνεργάτου κ. Ἡλία Βαλσαμάκη, τοῦ τοσαῦτα ἐν προτέροις τεύχεσι περὶ σεισμῶν γράψαντος, ἀπαλάσσει ἡμᾶς παντὸς λόγου περὶ τῆς ἀξίας τῶν προρρήσεων καὶ διαδόσεων. Ὅσα ἡ ἐπιστήμη γινώσκει περὶ σεισμῶν, ταῦτα ἐξετέθησαν ἐν τε ταῖς διατριβαῖς τοῦ κ. Βαλσαμάκη καὶ ἐν τῇ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθῆναις πανεπιστημίου κ. Μητσπούλου, αἵτινες ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ Νεολόγῳ Ἐβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει. Ἐξ αὐτῶν φανεροῦται ὅτι αἱ προρρήσεις οὐδεμίαν ἐπιστημονικὴν ὑπόστασιν καὶ ἐπομένως ἀξίαν δύνανται νὰ ἔχωσιν, ἐπομένως οἱ φόβοι ὧν κατελαμβάνοντο τινες κατὰ ὀρισμένην ἐκ τῶν προτέρων ἡμέραν, ὥραν καὶ λεπτὸν περὶ ἐπαναλήψεως τοῦ σεισμοῦ ἴσαν ἀνυπόστατοι.

Εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς σώσῃ ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τῆς δοκιμασίας ταύτης.

* *

Ὁρεόμεν νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τῆς δαθείσης πρὸ δεκαπενθήμερου ἐν τῷ κήφῳ Ταξιμίου συναυλίας ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι σεισμοπλήκτων, καθ' ἣν ἐψάλησάν τινες τῶν διασωθεισῶν μελωδιῶν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἥτοι τοῦ Πιθίου, τοῦ ὕμνου εἰς τὴν Καλλιόπην, τοῦ ὕμνου εἰς τὸν Φοῖβον Ἀπόλλωνα, τοῦ

ὕμνου εἰς τὴν Δήμητραν καὶ τοῦ περιαλήτου ὕμνου εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, τοῦ ἄρτι ἀνακαλυφθέντος. Περὶ τῶν μελωδιῶν τούτων γράψαντες ἐν προτέρῳ φύλλῳ ἐξ ἀφορμῆς τῆς δαθείσης ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ συναυλίας ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνοκαθολικῆς Ἐταιρείας Συμπνοίας, περιττὸν ἡγοῦμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν. Σημειούμεθα μόνον ὅτι ὁ μουσικὸς κριτικὸς τοῦ Temps τῶν Παρισίων Weber, ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἐν Παρισίοις πρὸ τινος συναυλίας ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι σεισμοπλήκτων ἐπίσης, γράφων περὶ τοῦ ὕμνου τοῦ Ἀπόλλωνος πειράται νὰ μειώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Βεβαίως ἕκαστος εἶνε ἐλεύθερος νὰ ἀποφάνηται οἷαν βούλεται γνώμην, ἀλλὰ παρατηρητέον ὅτι ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος αἱ ὑπερβαταὶ ἐλογίσθησαν ἄτοποι, τὸ μέτρον δὲ ὡς τὸ ἄριστον ἀνεκλήρχθη. Οὕτε ἡ ἐνθουσιώδης γνώμη, ὡς καὶ πρότερον ἐγράψαμεν, τοῦ διαπρεποῦς συγγραφέως τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης G. Perrot, ἀπορηναμένον ὅτι ὁ ὕμνος εἶνε τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας, οὔτε ἡ γνώμη τοῦ Weber δύναται νὰ λογισθῇ ἀκριβής. Ὁ ὕμνος, καίτοι ἔνα ψαλμῷ οὗτος ὑπὸ τῶν θεωρῶν περὶ τὴν ἐν Δελφοῖς θησαυρὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπέστη δοκιμασίαν, ὡς ἀνεγνώσθη καὶ ἐψάλη μέχρι τοῦ νῦν ἐν Ἀθῆναις, Παρισίοις καὶ Κωνσταντινουπόλει δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξοχος ἀλλ' οὔτε καὶ ὡς ἄνευ ἀξίας, τῶν σκοτεινῶν δὲ σημείων τῆς μουσικῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐδὲν φαίνεται διαφωτιστάς. Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσιν ἡ τελευταία λέξις περὶ

χρήσιν αὐτῶν καὶ ἐπισυνάπτει (ἐπὶ σκοπῷ ἐντυπώσεως) ἀρμοδίαν ὕλην πρὸς ἐκτενεῖς ἀσκήσεις. Συνελόντι εἰπεῖν ἀκολουθεῖ τὴν φυσικὴν καὶ πρέπουσαν μέθοδον.» Τὶ περισσότερο δύναται νὰ λεχθῇ πρὸς ἔπαινον σχολικοῦ βιβλίου; Ἀλλὰ πῶς συμβιβάζεται ὁ ἔπαινος οὗτος πρὸς ἐκεῖνα, ἅτινα περαιτέρω ὁ Diesterweg περὶ αὐτοῦ λέγει; «Διὰ στοιχειώδεις σχολὰς ἡ «γραμματικὴ λογικὴ» δίδει παρὰ πολλὰ καταβάλλει θεμέλιον, ἐφ' οὗ δὲν δύναται νὰ ἐποικοδομηθῇ ἡ δημοτικὴ σχολή· διδάσκει λίαν συστηματικῶς καὶ ἀπαιτεῖ πλείστην ἀφαίρεσιν.» Δὲν ἤχοῦσι ταῦτα ὅπως θέσις καὶ ἄρσις, ῥῆσις καὶ ἀντίρρησις;

Οὕτω χωροῦσα ἡ τοῦ Becker καὶ Wurst γραμματικὴ ἐν τῷ ἀφηρημένῳ αὐτῆς ὑπὲρ τὸ παιδικὸν πνεῦμα δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἐπὶ μακρόν. Διὰ τῆς ἐπιτεταμένης κοπώσεως τοῦ ἀφηρημένου προὔξεται χαλάρωσις καὶ ἀπάθειαν πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ μαθήματος. Μόνον τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεωρητικῆς γνώσεως τῆς γλώσσης ἠδύνατο νὰ εὐχαριστήσωσιν ὀλίγον πικροτάτη ὁμῶς ἦτο ἡ ἀπάτη ὡς πρὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ ὕφους, ἣν μολὶς ἠδύνατο κατὰ τι νὰ βοηθήσωσιν αἱ χιλιάδες τῶν προτάσεων, ἅς ὀφείλον νὰ γράψωσι τὰ παιδιά. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀπαντῶμεν τὸ ἀξιοσημείωτον φαινόμενον, ὅτι μετὰ τινα μονομέρειαν καὶ ἀποπλάνησιν συνήθως ἐπέρχεται ἑτέρα ροπή ὡς διορθωτικὴ ἢ φάρμακον καὶ διεκδικεῖ ἀξίαν. Οὕτω συνέβη καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς γλώσσης, ὡς μέλλομεν νὰ ἴδωμεν.

Δ'. Μετὰ τὸν Becker καὶ Wurst ἐμορφώθη νέα μέθοδος διδασκαλίας τῆς γλώσσης, ἥτις σὺν τῷ χρόνῳ ἐκέρδησε ἱκανοὺς φίλους. Ἡ νέα μέθοδος κατέστησε τὸ ἀνα-

αὐτοῦ οὕτω ἐρρήθη, οὐδὲ προῆλθεν εἰς τὸ μέσον γνωματευόντες ἄνδρες εἰδικοί τῆς περιωπῆς τοῦ συγγραφέως τῆς Ἱστορίας καὶ θεωρίας τῆς μουσικῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι, διαπρεποῦς δὲ μελοποιῶν Fr. Aug. Gevaert. Τοῦτο ἐπιβάλλει πᾶσιν, καὶ αὐτῷ τῷ Weber, ἐπιφύλαξιν. Κατὰ τὴν συναυλίαν τοῦ κήπου τοῦ Ταξειμίου ἐγένετο καὶ τις καινοτομία, ἥτοι ὁ ὕμνος ἐψάλη καὶ εἰς τετραφωνίαν, μετενεχθεὶς εἰς αὐτὴν ὑπὸ τοῦ εὐελπίδος καὶ φιλοτίμου μουσικοῦ κ. Παχτίκου, οὐδὲν ὁμῶς ἐλέχθη, εἰ τοῦτο ἐγένετο τοῦ κ. Παχτίκου φρονούντος καὶ δυναμένου ν' ἀποδείξῃ ὅτι γνωστὴ ἦν ἡ ἁρμονία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὅπερ ἡ ἐπικρατεστέρα γνώμη νῦν ἀποκρούει, ἐφ' ᾧ ὡς εἵπομεν καὶ ἄλλοτε ὁ Saint-Saëns τὰ χορικά τῆς Ἀντιγόνης εἰς μονοφωνίαν ἄρτι ἐμελοποίησε τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας χάριν, εἰ τοῦτο ἐγένετο σκοπίμως ἢ ἀπλῶς ποικιλίας χάριν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ μεταφορὰ αὕτη, ἥτις ἀναμνησθεὶς ἡμᾶς τὰς μεταφορὰς εἰς τετραφωνίαν τῶν λειτουργικῶν ἀσμάτων τοῦ Χαθαρᾶ, συνετέλεσεν ὅπως μίζων γέννηται ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ ὕμνου τῷ ἀκροατηρίῳ τοῦ κήπου Ταξειμίου.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. Περὶ δὲ τῆς διοργανώσεως τῆς συναυλίας δίκαιον ἡγοῦμεθα νὰ συγχαρῶμεν τῇ ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῇ, ἥτις οὐ μόνον θεάρεστον φιλανθρῶπιαν ῥωπὴν ἔργον συνετέλεσε, ἀλλὰ καὶ εἰς ὥραίαν φιλογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ἀπόλαυσιν συνεκάλεσεν ἡμᾶς, καλλιτεχνικὴν εἰς ἣν μεγίστην παρέσχε συμβολὴν

γνωσματορίον βάσιν καὶ κέντρον πασῶν τῶν γλωσσικῶν ἀσκήσεων καὶ διδασκαλιῶν διὸ ὠνομάσθη συγκεντρωτικὴ ἢ συγκεντρώσα. Θεμελιωταὶ τῆς νέας μεθόδου ἦσαν ὁ Otto καὶ ὁ Kellner.

Ὁ Fr. Otto ἐπραγματεύθη λεπτομερῶς τὸν νέον διδακτικὸν τρόπον ἐν τῷ συγγράμματι «Τὸ ἀναγνωσματορίον βάσις καὶ κέντρον διδασκαλίας τῆς μητρικῆς γλώσσης». Ἐν αὐτῷ ἐδείκνυε πῶς ἡ γλωσσικὴ διδασκαλία δύναται νὰ συνδεθῇ μετὰ παραδειγματῶν τοῦ ἀναγνωσματορίου. Δὲν ἀπέριπτε τὴν γραμματικὴν διδασκαλίαν ὡς τοιαύτην, ἀλλὰ μόνον τὸν «γραμματιστικόν» τρόπον, ὅστις ἐν πᾶσι τοῖς γλωσσικοῖς μαθήμασι βεβαιώνει μόνον τὰ παιδιά δι' ἀφηρημένης κανονικῆς ἐργασίας, θηρεύει γραμματικὰς λεπτολογίας, ἀσκεῖ ἀνωφελῶς τεχνικὴν γλῶσσαν, ρίπτει τῇδε κἀκεῖσε δρᾶκα κολοβῶν προτάσεων καὶ φράσεων ἀηδοῦς ἐννοίας καὶ τέλος μολὶς ἐξέρχεται τῆς ἀπλῆς προτάσεως. Τὸ πρῶτον μέρος, ὅπερ ὁ Fr. Otto πραγματεύεται ἐν τῇ ὁδηγίᾳ του εἶναι ὁ μῦθος: «Ὁ νοήμων ψάρ.» Μετ' αὐτοῦ συνδέει τὴν περὶ οὐσιαστικοῦ διδασκαλίαν· ἀλλ' ὁ μῦθος μεταξὺ τῶν 114 λέξεων ἀριθμεῖ μόνον 14 οὐσιαστικά· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δευτερεῖον ὑπερσχύον ἀποπνίγει τὸ κύριον. Ἐκτὸς τούτου τὰ 14 ταῦτα οὐσιαστικά δὲν ἐκπροσωποῦσι πάντα τὰ εἶδη. Πρὸς συμπλήρωσιν εἰδῶν ὀφείλεν ὁ διδάσκαλος νὰ προσαγάγῃ καὶ ἑτέρα παραδείγματα. Οὕτω λοιπὸν τὸ πρῶτον παράδειγμα ἀπέδειξεν ὅτι καὶ ἡ συγκεντρωτικὴ μέθοδος εἶχεν ὡσαύτως τὰ ἐλαττώματά της.

Μετὰ τὸν Otto μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐποικοδόμησιν τῆς συγκεντρωτικῆς μεθόδου ὁ Kellner. Οὗτος ὡσαύτως ἀνεγνώριζεν, ὡς καὶ ὁ Becker, κύριον σκοπὸν

καὶ ἡ μουσοφιλὴς δεσποινὶς Ἀθηνᾶ Στελιανίδου, κατατέρψασα πάντας δι' ἐκτελέσεως δυσχερῶν τεμαχίων διὰ μανδολίνου καὶ ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ φίλου κ. Γ. Ξανθοπούλου Ἑστοδιαρτίνα.

*
* *

Ἡ Βασιλικὴ ἐταιρεία τῆς Γεωγραφίας ἐν Ἀμβέρσῃ διοργανεῖ ἐπὶ τῇ αὐτῇ γιγνομένῃ παγκοσμίῳ ἐκθέσει συνέδριον πρὸς συζήτησιν θεμάτων ἀναγομένων εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν.

Τὸ συνέδριον τοῦτο συγκροτηθήσεται κατὰ τὴν 4(16, 5(17 καὶ 6(18 αὐγούστου, διαιρούμενον εἰς δύο τμήματα: α' τῶν κινήσεων τῆς ἀτμοσφαιρας καὶ β' τῆς ἀεροδυναμικῆς. Τὸ πρῶτον δὲ τμήμα διαιρεθήσεται εἰς τέσσαρα μέρη, ὡς ἐξῆς:

1ον. Γενικὴ θεωρία τῶν ἀτμοσφαιρικῶν ἀνέμων καὶ τῶν αἰτίων, ἅτινα παράγουσιν αὐτούς.

2ον. Μέθοδος παρατηρήσεων εἰς διάφορα ὕψη.

3ον. Ὁργανὰ παρατηρήσεων καὶ τῶν αὐτομάτων σημειώσεων.

4ον. Πίνακες τῶν σταθερῶν καὶ εὐμεταβλήτων ἀτμοσφαιρικῶν ἀνέμων· σύγκρισις πρὸς τοὺς θαλασσίους ἀνέμους.

Ο. Α.